

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **G. L.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. L. P., advokátom v Ž., proti odporcom **1/ A. S., 2/ A. L., 3/ R. L.**, všetci bytom S., **o zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 4 C 88/2005, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 18. apríla 2008, sp.zn. 10 Co 57/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 18. apríla 2008, sp.zn. 10 Co 57/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 5. júna 2007, č.k. 4 C 88/2005-89 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal, aby súd zakázal odporcom 1/ - 3/ vstupovať na parcelu K. č. X. – neplodnú plochu o výmere X. m² katastrálneho územia S. a zasahovať do vlastníckeho práva navrhovateľa k uvedenej parcele uzatváraním navrhovateľa v bunke zloženej na parcele, rozhadzovaním dreva po parcele, záatarasami, zabraňovaním prístupu k pozemku. Zároveň odmietol podanie navrhovateľa zo dňa 3. júna 2005 – č.l. 3, 4 spisu, doplnené podaním zo dňa 30. januára 2006 – č.l. 15, 16 spisu v časti, v ktorej navrhovateľ žiadal zakázať odporcom 1/ - 3/ akýkoľvek zásah do vlastníckeho práva k nehnuteľnosti K. č. X. katastrálneho územia S. a rôzne protiprávne konania a schválnosti. Navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporcom 1/ - 3/ trovy konania vo výške 14 872,-- Sk v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu odporcov 1/ - 3/ JUDr. S. Z., advokáta, AK v Č.

Krajský súd v Žiline uznesením z 18. apríla 2008, sp.zn. 10 Co 57/2008 odvolanie navrhovateľa proti rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. ako oneskorene podané odmietol. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Navrhovateľovi nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie. Svoje rozhodnutie vo výroku o odmietnutí odvolania odôvodnil § 204 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 47 ods. 2 O.s.p. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že rozsudok prvostupňového súdu bol odvolateľovi (prostredníctvom jeho právneho zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie) doručený náhradným spôsobom v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. dňa 13.8.2007, kedy uplynul tretí deň odo dňa uloženia zásielky na pošte. Táto bola po opakovanom neúspešnom pokuse o doručenie do vlastných rúk navrhovateľovi (prostredníctvom jeho právneho zástupcu) uložená na pošte dňa 10.8.2007; prvý neúspešný pokus o doručenie, spoločne s upovedomením o opakovanom doručovaní, bol vykonaný 9.8.2007. Začiatok plynutia lehoty na podanie odvolania ustálil odvolací súd dňom 14.8.2007 a posledný deň tejto lehoty na 28.8.2007. Keďže navrhovateľ podal odvolanie na súde prvého stupňa faxom až dňa 4.9.2007 (v ten istý deň bolo dané na Pošte Ž. 1 na prepravu), t.j. po uplynutí 15-dňovej zákonnej odvolacej lehoty, odvolanie ako oneskorene podané v zmysle § 218 ods. 1 písm. a/ odmietol. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Výrok o nepriznaní oslobodenia navrhovateľa od súdneho poplatku za podané odvolanie odôvodnil tým, že nakoľko navrhovateľ podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa po uplynutí zákonnej lehoty, možno podanie tohto opravného prostriedku považovať za zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, čo nadväzne vylučuje možnosť priznania oslobodenia od súvisiaceho súdneho poplatku.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu, čo do výroku o odmietnutí odvolania, podal dovolanie navrhovateľ, ktorý ho navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z toho, že rozhodnutie o odmietnutí odvolania, bolo vydané v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. Súd mu odňal možnosť konať tým, že ním (jeho právnym zástupcom) včas podané odvolanie odmietol, hoci pre takýto procesný postup nemal zákonný dôvod. Pri doručovaní rozhodnutia súdu prvého stupňa totiž nebol dodržaný zákonný postup v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., nakoľko jeho právny zástupca sa počas doručovania predmetnej zásielky a jej uloženia na pošte v mieste doručovania nezdržiaval, pretože v období od 1.8.2007 do 20.8.2007 čerpal riadnu dovolenku, o čom upovedomil aj Okresný súd Čadca dňa 22.5.2007. O tejto skutočnosti predložil fotokópiu oznámenia o čerpaní dovolenky. Nemohlo preto účinne dôjsť k doručeniu

prvostupňového rozhodnutia. Rozsudok súdu prvého stupňa právny zástupca prevzal po skončení dovolenky až dňa 20.8.2007 a 15-dňová lehota na podanie odvolania začala teda plynúť dňa 21.8.2007.

Odporcovia 1/ - 3/ sa k dovolaniu navrhovateľa nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak sa ním napáda zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008), alebo potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Navrhovateľom je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí jeho odvolania a preto dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľom priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci

nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej, alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). So zreteľom na dovolateľom tvrdenú procesnú vadu, zameral sa osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj vydanie uznesenia o odmietnutí odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v prípade, že podmienky pre takýto procesný postup súdu neboli splnené.

V prejednávanej veci dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania vychádzal jednak z ustanovenia § 47 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon a iné písomnosti, ak tak nariadi súd, jednak z ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať, či vyzdvihnúť.

Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcejmu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka

zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručení uvedené. Pokiaľ doručenie neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručky pripojenej k č.l. 91 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný dňa 9.8.2007, opakované doručenie bolo vykonané 10.8.2007, zásielka bola uložená na pošte 10.8.2007, a adresát (JUDr. L. P.) si zásielku prevzal 20.8.2007. Okolnosť, že právny zástupca navrhovateľa sa v mieste doručenia zdržoval, doručka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručka neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Navrhovateľ v dovolacom konaní zákonné doručenie prvostupňového rozhodnutia namietal, preto bolo povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie tejto okolnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z oznámenia právneho zástupcu navrhovateľa o čerpaní dovolenky, doručeného súdu prvého stupňa dňa 15.6.2007 (č.l. 132 spisu), zistil, že tento v období od 3.8.2007 do 30.8.2007 čerpal riadnu dovolenku. Z uvedeného teda vyplýva, že sa v čase doručovania rozhodnutia prvostupňového súdu zdržiaval mimo miesta doručenia, ktorým bolo sídlo jeho advokátskej kancelárie.

Dovolací súd poukazuje na to, že „právo na súd“, ktorého jedným z aspektov je právo na prístup k súdu nie je absolútne a podlieha určitým obmedzeniam, najmä pokiaľ ide o podmienky prípustnosti opravného prostriedku. Tieto obmedzenia však nesmú zamedziť alebo obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom alebo v takej miere, že by uvedené právo bolo zasiahnuté v samej svojej podstate. Takéto obmedzenia nebudú zlučiteľné

s článkom 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd, ak nesledujú legitímny cieľ, alebo ak neexistuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý má byť dosiahnutý (viď Horňáček proti Slovenskej republike – právo na prístup k súdu).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Preto aj všeobecný súd je povinný vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nestačí iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností.

Pokiaľ teda všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 119/07).

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nebol zachovaný zákonný postup určený ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., len v prípade dodržania ktorého môže byť na pošte uložená zásielka považovaná za doručeníú. Právny zástupca navrhovateľa, ktorému mala byť zásielka s prvostupňovým rozhodnutím doručená do vlastných rúk, sa v mieste doručenia v čase doručovania uvedenej písomnosti nezdržiaval, preto nedošlo k platnému doručeniu tejto

pisomnosti. Následne nemožno vychádzať z fikcie doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie právneho zástupcu navrhovateľa, ktoré tento podal faxom dňa 4.9.2007 (č.l. 92 spisu) a následne doplnil do troch dní zaslaním jeho originálu, bolo podané včas, v zákonom stanovenej lehote. Pokiaľ preto odvolací súd tento opravný prostriedok odmietol ako oneskorene podaný, odňal navrhovateľovi možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (vrátane súvisiaceho rozhodnutia o trovách konania) vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti vrátane náhrady trov odvolacieho konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O.s.p.). Ako od zrušovaného výroku závislý (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) zrušil tiež výrok o nepriznaní oslobodenia navrhovateľa od súdneho poplatku za podané odvolanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. augusta 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková